

# Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v dubnu 2011 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v dubnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 930 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 456 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 242 podniků obchodu a 652 podniků vybraných odvětví služeb.

## 1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v dubnu hodnocení současné celkové **ekonomické situace** téměř nezměnilo. 40,9 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 54,9 % jako uspokojivou a 4,2 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů s 51,3 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu se 4,8 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby oděvů, a výroby nábytku. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 43,9 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Na příznivém hodnocení se podílí zejména růst **zahraniční poptávky**, hodnocení **celkové poptávky** se snížilo. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 81,1 % tržeb, respondenti s 11 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti se 7,9 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů s 78,8 % tržeb, jako nízká u respondentů s 8,9 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů se 12,3 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 88 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky se 70 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 9,6 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 20,4 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 76,4 % tržeb, u 10,9 % za nízkou a u 12,7 % za vysokou.

**Výrobní činnost** vzrostla u podniků s 20,1 % tržeb, poklesla u 8,1 % podniků a u podniků se 71,8 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 22,9 % tržeb, snížení se týkalo podniků se 7,3 % a neměnnost podniků se 69,8 % tržeb.

**Zásoby** se podle respondentů snížily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 83,1 % tržeb za normální v sezóně. Podniky se 6,7 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 10,2 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 88,6 % tržeb za normální v sezóně.

Své **výrobní kapacity** využívali respondenti v průměru na 83,9 %. Podniky, jejichž tržby představují 46,2 % za celý soubor, využívaly své výrobní kapacity na 91 - 100 %, v rozsahu 81 - 90 % využívaly své výrobní kapacity podniky s 19,6 % tržeb. Využití výrobních kapacit ve zpracovatelském průmyslu se v dubnu zvýšilo a dosáhlo 84,3 %. Hlavní **bariérou růstu produkce** je stále nedostatečná poptávka, i když ji oproti minulému čtvrtletí uvádí méně respondentů (35,7 %).

**Konkurenční pozice na domácím trhu** se u podniků se 75,5 % tržeb nezměnila, zlepšila se u podniků s 21,6 % tržeb a zhoršila se u 2,9 % podniků. U podniků, které vyvážejí do zahraničí, se u respondentů s 24,8 % tržeb zlepšila konkurenční pozice **na trzích Evropské unie**, pozice **na trzích v ostatních zemích** se zlepšila u respondentů s 13,3 % tržeb. Jako nezměněnou hodnotilo svoji pozici na trzích Evropské unie 73,2 % respondentů a v ostatních zemích respondenti s 85 % tržeb.

<sup>1)</sup> Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro **příští tři i šest měsíců** jsou také nižší než v březnu. Zlepšení **ekonomické situace** očekávají podniky s 16,8 % a zhoršení respondenti s 3,7 % tržeb, beze změny 79,5 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepšila u 19,1 % respondentů, u 4,2 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 76,7 % tržeb.

Pro příštích **šest měsíců** respondenti se 16,4 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení se 4,4% a respondenti představující 79,2 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 76,6 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 18,7 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 4,7 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

**Celková poptávka** (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů s 55 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 36,4 % a se snížením respondenti s 8,6 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 37,4 % tržeb, snížení očekává 5,8 % respondentů a neměnnost 56,8 % respondentů.

**Celkový export** by se měl zvýšit u respondentů s 21,6 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 73,7 % za celý soubor a snížení exportu očekává 4,7 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 17,8 % tržeb, pokles respondenti s 5,4 % tržeb a respondenti se 76,8 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

**Celkový dovoz** by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů se 13,2 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů s 82,7 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky se 4,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 15 % respondentů zvýšení dovozu, 4,7 % snížení a 80,3 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 78,4 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 15 % a nedostatečné u podniků s 6,6 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů s 76,6 % tržeb, více než dostatečné u 15,9 % a nedostatečné u 7,5 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští **tři měsíce** mírné zpomalení tempa růstu **výrobní činnosti** i mírné snížení **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 20,5 % tržeb, se snížením počítá 5,2 % respondentů a respondenti se 74,3 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 23,3 % tržeb, neměnný vývoj 72,2 % respondentů a pokles výroby 4,5 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu s 13,1 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 71,7 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 15,2 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 18,1 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 7,2 % tržeb a s neměnností u 74,7 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 18,9 % tržeb, snížit u 8,2 % tržeb a 72,9 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 21,2 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 11,1 % tržeb za všechny vybrané podniky).

**Schopnost podniků platit své závazky** ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 89,2 % počtu respondentů, u 7,7 % se zlepší a u 3,1 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 44,9 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 9,3 % a snížení 14,8 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 31 % počtu podniků.

Ze šetření o **investiční činnosti** vyplývá, že po předchozí stagnaci očekávají respondenti ve zpracovatelském průmyslu pro rok 2011 růst investic, a to o 7 %. Půjde přitom převážně o obnovu výrobních zařízení, méně pak o rozšíření výrobních kapacit a pořízení nových technologií.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově meziměsíčně snížilo o 1,6 bodu; oproti hodnotám v dubnu 2010 je však o 6,7 bodu vyšší.

## 2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních podnicích** se hodnocení současné **ekonomické situace** v dubnu oproti minulému měsíci snížilo. Nízké hodnocení **celkové poptávky** se nezměnilo. V dubnu hodnotilo 14,5 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 75 % jako uspokojivou a 10,5 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 10,6 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 27,7 % respondentů a u ostatních (s 61,7 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 44,5 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 0,3 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 55,2 % za nízkou.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 7,2 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období **příštích tří i šesti měsíců** jsou nižší než v březnu. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 72,5 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti s 14,4 % stavebních prací a zhoršení se 13,1 %. **V příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů s 23,8 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 9,3 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 66,9 % respondentů.

Pro příští **tři měsíce** respondenti očekávají zvýšení tempa **stavební činnosti** a zlepšení **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 22 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů s 9,5 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 68,5 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 66,4 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 8,1 % respondentů a snížení 25,5 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 70,9 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 46,2 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 2,4 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 0,7 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 26,7 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 53,1 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 7,6 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 5,1 % své produkce, neměnnost u 72,6 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 22,3 % produkce.

**Závazky po lhůtě splatnosti** mělo 31,9 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 18,9 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 47,2 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 10,6 % a snížení 12,3 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 29,9 % počtu podniků.

**Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví**, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se celkově zvýšilo 2 body, ale je o 5,5 bodu nižší než před rokem.

### 3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v dubnu ve srovnání s březnem téměř nezměnilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Jako dobrou hodnotilo v dubnu **ekonomickou situaci** svého podniku 29,8 % respondentů, 61,5 % jako odpovídající sezóně a 8,7 % jako špatnou. Zásoby se podle mínění respondentů v dubnu zvýšily. Současný **stav zásob** hodnotilo 93,7 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 5,4 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti se 17 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 79 % tržeb a se 4 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 73,2 % respondentů, 18,5 % očekává růst a 8,3 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 88 % tržeb, 0,9 % předpokládá pokles a 11,1 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** jsou vyšší než v březnu. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky se 48% tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 49,9 % žádné změny nepředpokládají a 2,1 % podniků očekává zhoršení.

**Saldo indikátoru důvěry**, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se po předchozím poklesu meziměsíčně zvýšilo o 2,6 bodu a v meziročním srovnání je o 5,6 bodu vyšší než v dubnu 2010.

### 4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v dubnu ve srovnání s březnem mírně snížilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 45,7 % respondentů jako dobrou, 51 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 3,3 % jako špatnou.

Hodnocení **poptávky** se snížilo, její očekávání pro příští tři měsíce se nezměnilo. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 29,6 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 66,1 % respondentů a 4,3 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 83,5 % respondentů, růst cen 12,1 % respondentů a 4,4 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 18 % respondentů, neměnnost 76,5 % a růst počtu zaměstnanců 5,5 % respondentů. Očekávání vývoje celkové **ekonomické situace** pro období **příštích tří měsíců** jsou nižší než v březnu, pro **příštích šest měsíců** se nezměnila.

**Saldo indikátoru důvěry** ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se po předchozím růstu oproti minulému měsíci snížilo o 3,3 bodu a v meziročním srovnání je o 3,4 bodu vyšší.